

**Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi
Thomae tomi quinque**

Priorum vigintisex Quaestionum eius Partis expositionem complectens

Suárez, Francisco

[Köln], 1617

Sectio tertia. vtrum Christus Dominus meruerit nobis omnia dona gratiæ,
quæ post primam iustificationem conferuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93775](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93775)

opus gratiæ, sed iustitiæ, & occultæ iudicii Dei. Neque testimonia Pauli ibi adducta aliud ostendunt: imo si recte expendantur, nostram sententiam cōfirmant, ut de testimonio ad Ephes. tractatum iam est, & de ultimo testimonio ad Heb. ex ipsis verbis facile constare potest: dicitur enim Deus aptare nos in omni bono iuxta beneplacitum suum, hoc tamen facere per Iesum Christum: quanquam ergo electio sit ex voluntate Dei, tamen executio est per merita Christi. An vero ipsa etiam electio fundata sit in Christi meritis, dicitur in fest. vltim.

S E C T I O III.

Utrum Christus Dominus meruerit nobis omnia dona gratiæ, quæ post primam iustificationem conferuntur.

Hæc quæstio multâ comprehendit, quia hæc dona variâ multiplicia esse possunt: omnia tamē sub vnâ quæstione comprehendimus, ut prolixitatem vitemus, & quia in omnibus ferē eadem est ratio quæstionis. Primum tamen omnium hic iam nō agimus de habitibus infusis, qui iustificantiē gratiam comitantur, velin illa aliquo modo continentur, ut sunt virtutes Theologicæ & morales, & Spiritus Sancti dona: quia perfecta iustitia omnes hos habitus complectitur, & ideo vbi probatum est, primam iustitiam dari ex meritis Christi, demonstratū relinquitur, omnes hos habitus infundi nobis propter eadem merita, vnde Concil. Trident. sess. 6. cap. 7. definit, in iustificatione accipere hominem per Christum fidem, spem & charitatem, vbi de habitibus loquitur, ut in superioribus tractatum est. Et inferius dicit, Christianam iustitiam, quam prius dixerat includere infusionem gratiæ & donorum, dari per Christum Iesum. Secundo non tracto de effectibus sacramentorum, in quibus variæ includuntur perfectiones, præter primam gratiam iustificantiem, ut augmentum gratiæ, remissio venialium peccatorum, seu penarum temporalium, varia auxilia seu gratiæ sacramentalia, characteres, seu spirituales potestates: nam hæc omnia, & quidquid per sacramenta ex opere operato confertur, certissimum est esse præmium, seu effectum meritorum Christi: quia sacramenta ex meritis Christi habent virtutem, & nihil aliud sunt, quam organa per quæ merita Christi nobis applicantur, ut constat ex Concil. Trident. sess. 7. & trademus latius infra agentes de sacramentis. Relinquitur ergo quæstio de aliis donis, quæ extra sacramentum homini cōferuntur post primam iustitiam, quæ ad quatuor capita reuocari possunt, scilicet: auxilia excitantia, & adiuvantia, quæ homini dantur ad bene operandum post acceptam primam gratiam. Secundo meritum augmenti gratiæ & gloriæ, atq; adeo ipsum meriti augmentum gratiæ & gloriæ. Tercio, satisfactio pro venialibus culpis & temporalis poena. Quarto, perseverantia in gratia usque ad finem vitæ.

Concil. Tri.

Concil. Tri.

Nu. 11. auxilium gratiæ conferuntur in iustificatione, & isti per merita Christi.

Dico ergo primo: Omnia gratiæ auxilia, quæ hominibus iustificatis conferuntur, effectus sunt meritorum Christi. Hæc conclusio ex eisdem principiis probanda est, quibus supra probauimus similem assertionem de auxiliis antecedentibus iustificatione, quia testimonia Scripturæ & Sanctorum generaliter de omnibus loquuntur. Et ratio est eadem, quæ hoc modo potest commodè explicari: hæc enim auxilia, quædam sunt, veluti connaturalia ipsi gratiæ, ad eū modum, quo concursus ad operandum debitus est vnicuique facultati: & hæc auxilia intelliguntur cadere sub idem Christi meritum, sub quo cadit ipsa prima gratia. Sicut enim cum meruit nobis Christus primam gratiam, meruit perpetuam eius conseruationem, quamdiu nos peccati impedimentum non obiecerimus: ita etiam meruit illam aptam & expeditam ad operandum quantum necesse esset ex

parte ipsius gratiæ: quia non tantum meruit illam, ut esset in nobis, sed etiam ut per illam operari possemus: meruit ergo auxilium, seu supernaturalem concursus simpliciter necessarium ad operandum. Alia vero sunt auxilia extraordinaria: & vberiora, & hæc rursus interdum dantur homini iusto ex beneplacito Dei sine merito suscipientis: atque adeo mere gratis respectu illius: & de his etiam est certū semper dari propter merita Christi, ut euidenter probant omnia superius adducta, quæ generaliter loquuntur de omnibus gratiæ donis, hoc autem est speciale donum gratiæ distinctum omnino ab ipsa prima, & ideo non solum est ex meritis Christi, sed etiam est noua applicatio talium meritorum: & hoc optime cōfirmant illa verba Christi Ioann. 15. Sine meritis non potestis facere. Interdum vero aliquod ex his auxiliis confertur ex merito hominis iustificati qui orando, operando, & bene se disponendo, per primam gratiam & priora auxilia impetrat, & de condigno meretur alia maiora sibi necessaria & valde vtilia, & de his eadem est ratio, quæ de augmento gratiæ, & merito de condigno illius.

Ex his tamen obiter inferitur, & dico secundo, donum perseverantiæ semper esse effectum meritorum Christi, quia hoc donum includit specialia auxilia, vel specialem Dei prouidentiam, quæ homini confertur, ut infallibiliter in gratia moriatur, quod est sine dubio magnum donum gratiæ, ut Concilium Trident. sess. 6. illud appellauit, & est ita distinctum ab ipsa prima gratia & illi non debitum, ut non possit cadere sub meritum de condigno hominis iustificati: est ergo ex illis donis, quæ de condigno dantur, solum propter merita Christi. Et confirmatur primo, quia hoc donum est maxime necessarium ad salutem æternam consequendam, ergo Christus, qui est autor & perfectissima causa meritoria nostræ salutis, est etiam autor, & causa huius doni. Confirmatur secundo, quia, ut infra ostendam, Christus meruit prædestinationem nostram, impossibile autem est mereri prædestinationem, non merendo hoc perseverantiæ donum, quod est vnus ex potissimis effectibus prædestinationis, & quali complementum eius. Item supra ostensum est, meruisse Christum prædestinatis efficacem applicationem suorum meritorum ad primam iustitiam, & remissionem peccati consequendam, quæ infallibiliter consequentur vitam æternam: quia pro illis hoc modo obtulit sua merita, quoniam sciebat esse ab æterno Patre electos, ergo obtulit sua merita, ut illis daretur perseverantiæ donum, quod necessarium est ad vitam æternam consequendam. Denique vnus homo potest vel sibi, vel alteri mereri de congruo hoc donum, petendo & obsecrando, sed Christus ita orauit pro electis, ergo ipse de condigno & ex perfecta iustitia meruit illi hoc donum. Et iuxta hanc doctrinam & similem traditam sect. præcedenti intelligitur optime doctrina Concilij Valentini tempore Lotharii cap. 4. vbi dicitur: Concil. Val. Christum obtulisse sua merita, seu effudisse suum sanguinem pro impiis, & qui in peccatis moriuntur: ipsum autem Concilium definit, hoc premium dari esse ad multorum exhaurienda peccata, illorum, scilicet, qui credendo in Christum non pereunt, sed vitam æternam consequuntur, hoc enim intelligendum est de merito quoad efficaciam, & de illo speciali modo quo premium sanguinis sui pro prædestinatis obtulit: nam quoad sufficientiam pro omnibus hominibus meruit Christus, & premium obtulit, vnde dictum est.

Dico tertio, Christus Dominus meruit nobis augmentum gratiæ & gloriæ, & omnes actus, quibus illa incrementum. Probatur primo ex Ioan. 15. vbi Christus se gratia

Donum perseverantiæ semper est effectus meritorum Christi.

Concil. Val.

Christus se gratia

de gloria,
& omnes
animi, qui
illam
merentur.

Conc. Trid.

Concil. A-
raus.
Ephes. 2.

Ephes. 4.

Duplex sen-
sus conclusi-
onis posita.

Durand.

flus se comparat viti, & iustos palmitibus; & subdit:
Sicut palmes non potest ferre fructum à semetipso, nisi man-
ferit in vite, sic nec vos, nisi in me manseritis. Et rationem
subdit: Quia sine me nihil potestis facere; significans,
sicut palmes non potest crescere sine influxu vitis,
ita neque iustum sine influxu meritorum Christi.
Vnde Trident. sess. 6. cap. 16. colligit, Christum in-
fluere virtutem in iustos, tanquam caput in mem-
bra, & tanquam vitem in palmites: Quia virtus, in-
quit, bona eorum opera antecedit, comitatur, & subsequi-
tur, & sine illa nullo pacto Deo grata, & meritoria esse pos-
sunt, & idem significat sess. 14. capit. 8. ut statim pon-
derabimus. Indicat etiam Concil. Arausicanum II. cap.
24. explicans eundem locum Ioannis. Et confir-
mari potest ex Paul. ad Eph. 2. dicente, Super adifi-
cati super fundamentum Apostolorum, & Prophetarum, in
ipso summo angulari lapide Christo Iesu, in quo omnis edi-
ficatio constructa crescit in templum sanctum in Domi-
no. Et clarius cap. 4. Veritatem autem faciemus in chari-
tate, crescemus in illo per omnia, qui est caput Christus, ex
quo totum corpus compactum, & connexum per omnem
iuncturam subministrat, secundum operationem in
mensuram vniuscuiusque, membri augmentum corporis facit,
in edificationem sui in charitate. Ex quibus testimo-
niis manifeste constat, omne augmentum spirituale
& consequenter omne meritum esse ex influxu me-
ritorum Christi. Hoc vero vt ratione declaratur,
obseruandum est, duobus modis explicari posse,
primo ratione auxiliorum, quæ iustis dantur ad be-
nè merendum, & per merita crescendo in gratia:
& in hoc modo nulla est difficultas, ostensum est enim
hæc auxilia dari propter Christum, declaratum
etiā est, quod sicut actus nostri & merita nostra di-
cuntur dona Dei, quia sunt supernaturalia bona ad
quæ operanda nos trahimur & subleuamur per su-
pernaturalia auxilia: etiā possunt dici dona Chri-
sti, quia propter eius merita hæc omnia conferuntur.
Tamen ex vi huius modi ipsum argumentum grati-
æ non dicitur dari propter merita Christi, nisi in
radice, id est, in auxilio, quod propter Christum da-
tur ad promerendum tale augmentum.

Secundo modo hoc explicari potest ratione va-
loris & meriti illorum operum, quibus promeremur
tale augmentum, ita vt propter Christum, non solum
nobis conferatur auxilium ad efficiendum opus me-
ritorium, sed etiam detur ipsi operi valor, propter
quem acceptetur, vt condignum meritum talis au-
gmenti gratiæ aut gloriæ. Et hic modus est diffi-
cilior, quia opus supernaturale à gratia procedens in-
trinsece & natura sua habet proportionem & con-
dignitatem cum tali premio, & valorem sufficien-
tem ad illud: ergo non est quod per Christi meritum
conferatur. Immo nec conferri posse videtur, quia, vt
recte notauit Durand. in 3. dist. 18. q. 3. num. 7. quam-
uis vni possit dari præmium propter meritum alte-
rius, tamen meritum vnius non potest fieri meritum
alterius, quia neque operatio vnius potest fieri operatio
alterius, consistit enim meritum in propria &
spontanea operatione: meritum ergo Christi non po-
test fieri meritum nostrum, ergo nec merita nostra
habere possunt à merito Christi, vt sint merita, neque
vt habeant valorem maiorem, quam de se nata sunt
habere. Probatur hæc vltima consequentia, quia neque
nostris operibus aliquid additur intrinsicè, neque
inherens illis propter Christi merita, à quo habeant
valorem illum, nihil enim huiusmodi fingi potest:
neque ipsa Christi merita per se ac formaliter possunt
hunc valorem conferre nostris operibus, vt osten-
sum est, neque sola aliqua denominatio, vel habitu-
do extrinseca ad hoc sufficit, alias nostra merita non
essent vera merita, sed propter Christum acceptaren-
tur vt talia, quamuis reuera talia non sint. Nihilomi-
nus multorum sententia est, etiam hoc posteriori
modo habere Christi meritum in fluxum in nostra
merita, & in omnem effectum eorum, ita vt quid-

A quid nos mereamur, non solum detur nobis propter
nostrum meritum, sed etiam propter meritum Chri-
sti: & nostra opera non habeant rationem meriti,
quam nunc habent, tantum ex sua bonitate & qua-
litate, & proxima gratia, à qua procedunt, sed etiam
ex coniunctione ad meritum Christi in quo nitun-
tur, & à quo habent vim & efficaciam, vt ex perfecta
iustitia illis debeatur præmium. Hanc sententiam
late defendit Hosius in confessione Polonica, cap.
73. vbi refert Albert. Magn. Bonauent. Gab. & alios:
multa etiam in eadem sententiam congerit Vega
lib. 15. in Trident. à cap. 4. vsque ad 10. & 18. indicant
etiam Caiet. tom. 3. opuscul. tract. 10. cap. 9. Soto in 4.
dist. 19. q. 1. art. 2. conclus. 3. & est opinio satis pia
& probabilis, & consentanea locutionibus Scriptu-
ræ & Sanctorum, quas de hoc Christi merito, & de
effectu quem in nos influit adduximus: & præsertim
videtur illi multum fauere Concil. Trident. vt sta-
tim referam.

Oportet tamen conuenienter illam explicare, non
est enim negandum, quin nostra merita sint vera me-
rita, ita vt opera iustorum ex gratia procedentia ex
se habeant intrinsicam dignitatem, & proportionem
cum premio, quam haberent, etiam si intelligere-
mus hominem esse iustum, & bene operari absque
meritis Christi: sicut multi de angelis existimant, &
de homine in statu innocentie, & hoc bene probant
rationes paulo antea posite: nihilominus tamē quia
posset Deus hæc opera quātumvis digna & propor-
tionata premio, non ordinare ad meritum, nec ac-
ceptare ad præmium, quia infinitis aliis titulis sunt
illi debita: ideo sancti Patres diuinæ gratiæ attri-
buunt, quod voluerit nostra esse merita, quæ sunt
ipsius dona, vt Celestinus Pap. loquitur epist. 1. cap.
12. & Trident. sess. 6. cap. 16. Hæc autem gratia con-
fertur nobis propter merita Christi, & in illis fun-
datur, ipse enim est autor nobis bonorum omnium,
& omnis gratiæ. Vnde August. lib. 13. de Trinit. cap.
10. recte ad hoc propositum accomodat illud ad
Ephes. 4. Ascendit in altum, dedit dona hominibus, dicens
hæc dona esse merita nostra, per quæ ad summam
beatitudinem peruenimus. Deinde dictum est supra
q. 1. art. 2. ad rationem meriti de condigno non requiri
tantum proportionem operis, sed etiam promissio-
nem, in qua opus ipsum nitatur, vt habeat vim & ef-
ficaciam ad exigendum præmium de iustitia: hæc
ergo promissio facta nostris operibus referenda est
in Christi merita, vt colligitur ex Paul. 1. ad Timot. 1.
1. dicente, Paulus Apostolus Iesu Christi per voluntatem
Dei, secundum promissionem vitæ, quæ est in Christo Iesu.
Et ex Concil. Trident. sess. 6. cap. 16. dicente, Bene o-
perantibus vsque in finem, & in Deo sperantibus proponen-
da est vita æterna, tanquam gratia filijs Dei per Christum
Iesum misericorditer promissa, & tanquam merces ex ipsis
Dei promissione bonis ipsorum operibus, & meritis fideliter
reddenda. His ergo modis recte intelligitur, Christi
merita influere in nostra merita, vt vera & efficacia
merita sint. Quo sensu dixisse etiam videtur Concil.
Trident. sess. 14. cap. 8. de nostra satisfactione loquens.
Nec vero ita nostra est satisfactio hæc quam pro peccatis
nostris exoluimus, vt non sit per Christum Iesum. Quod
infra magis explicans, inquit, Omnis gloriatio nostra
in Christo est, in quo viuimus, in quo mereamur, in quo sa-
tisfacimus, facientes fructus dignos penitentie, qui ex illo
vim habent, ab illo offeruntur Patri, & per illum acceptan-
tur à Patre: quæ vltima verba sunt valde notanda,
videtur enim aperte continere sensum à nobis ex-
plicatum.

Tertio addi potest probabile esse, nunc opera iu-
storum, qui sunt membra Christi, referri ad maius
premium, quam de se postulerent, ex sola propor-
tione quasi connaturali, quam habent cum premio,
quo modo multi intelligunt pie illud Ioan. 10. Ego
veni vt vitam habeant, & abundantius habeant. Hoc au-
tem verum esse potest, vel quia nunciatus, quia est
membrum

Hosius,
Albert.
Mag.
Bonauent.
Gabr.
Vega.
Caiet.
Soto.

Quo modo
in illigenda
sit conclusio
in secundo
sensu.

Celestin.
Pap.
Conc. Trid.
August.

Ephes. 4.

1. Timot. 1.

Conc. Trid.

Conc. Trid.

Ioan. 10.

membrum Christi, habet maiorem quādam dignitatem moralem apud Deum, quā redundat in ipsius opera, & confert illis maiorem quandam valorem & estimationem moralem: vel certe, quia propter Christi meritum effectum est, ut maius premium sit illis premium. Vltimo, sicut supra dicebamus, Christum meruisse peccatori, & ut contritionem habeat, & ut habenti contritionem detur prima gratia & remissio peccatorum: ita recte intelligi potest meruisse Christum homini iusto, & ut bene operetur, & ut ipsi bene operanti detur tale augmentum gratiæ & gloriæ: sicut ergo prima gratia respectu peccatoris datur gratis, & ad summum ex aliquo merito de congruo, respectu vero Christi datur ex perfecta iustitia, ita ipsum mer augmentum gratiæ respectu ipsius iusti datur ex merito & iustitia, qualis esse potest in puro homine: respectu vero Christi dabitur ex perfecta & rigorosa iustitia. Neque enim repugnat idem premium dari ex duplici titulo, praesertim respectu diversorum, & quando illi tituli diversarum rationum existunt: quin potius etiam in ipsa prima gloria hoc ipsum necessario dicendum videtur: nam quando ad iustum iustificatur per actum contritionis, licet non mereatur primam gratiam, meretur tamen de condigno primam gloriam, & nihilominus illa eadem prima gloria datur propter merita Christi, sicut & gratia, ut expresse dixit Concil. Trident. supra, & ex dictis in sect. i. satis colligi potest alias non meruisse Christus omnibus hominibus gloriam, sed tantum gratiam, qua ipsi mererentur gloriam, quod falsum est: sed utrumque ipse nobis meruit, quantumvis nos etiam possimus adungere nostrum meritum respectu gloriæ. Idem ergo dicendum est de augmento gratiæ & gloriæ, ut totius salutis & vite æternæ iustorum Christus sit perfectissima causa, & omnis Sanctorum beatitudo, merces sit operum Christi: ad quem sensum accommodat Hilarius, illud Psal. 126. *Ecce hereditas Domini, Filii mercedis*, dicens, ipsam hereditatem Sanctorum esse mercedem Filij, id est, Christi, & meritum eius. His ergo modis praesertim duobus primis & hoc vltimo (nam tertius magis dubius est) recte intelligitur meruisse Christum nobis augmentum gratiæ, & gloriæ, & ipsa merita, per quæ illud consequimur.

Concil. Trid.

Hilar.

Psal. 126.

Remissio
penae tem-
poralis, &
venialium
peccatorum
nobis meruit
Christus.Vega.
Concil. Trid.
Apocal. 7.
1. Ioan. 2.

Ex quibus infero, & dico quarto, meruisse nobis Christum remissionem penae temporalis, etiā quæ nobis datur per satisfactiones nostras. Et idem proportionaliter est de remissione venialium peccatorum. Ita docet & bene Andreas Vega locis supra citatis, & lib. 4. cap. 6. & colligitur non obscure ex verbis Concilij Trident. supra citatis ex sess. 14. cap. 8. & fauet sacra Scriptura, quæ omnē huiusmodi remissionem sanguini Christi tribuit, ut Apocal. 7. dicuntur Sancti lauisse stolas suas, dealbauisse eas in sanguine Agni, & 1. Ioan. 2. *Sanguis eius emundat nos ab omni peccato*, dicimur autem emundari & dealbari non solum per remissionem culpæ, sed etiam penæ: sicut in purgatorio dicuntur animæ Sanctorum purgari, etiam si interdum solum habeant reatum penæ temporalis. Explicanda vero est hæc conclusio sicut praecedens, quia etiam ad satisfactionem pro peccato, necessaria est gratia, & promissio Dei, & utrumque est ex meritis Christi: & quia, sicut ipse meruit, ut iusto sic bene operanti daretur tale premium, ita meruit, ut iusto tali modo se assigenti, aut castiganti in hac vita, concederetur remissio tantæ penæ: totum enim hoc optime cadit in perfectissimum Christi meritum, & commendat magis charitatem eius erga nos, & perfectum influxum, quem in nos habet, ut caput in membra, & perfectiorem rationem iustitiæ continet: ac denique supra citatis Scripturis & Concilij consentaneum est. Et confirmari etiam potest ex tractatibus de satisfactione Christi & nostra, quæ in illa fundatur, supra q. 1. art. 2. Sine causa ergo Palud. in 4. distin. 20. q. 4. num. 14. quem Antoni, sequitur 1. par.

Palud.
Antoni.

tit. 10. cap. 3. §. 1. negat remitti nobis semper penas temporales ex merito Christi, sed ex liberali remissione Dei. Quia alias, inquit, in nullo esset Deus nobiscum liberalis. Quæ sententia eo absurdior mihi videtur, quo ipsi loquuntur de remissione, quæ fit in sacramentis: nam certissimum est, omnem effectum sacramentorum esse ex Christi meritis, ut supra dixi. Et ratio eorum nullius momenti est, nam maior liberalitas Dei est dare nobis Christi merita, & satisfactionem, & propterea remittere nobis penam, quam eandem penam nobis gratis condonare.

Dicit aliquis. Si meritum Christi simul concurrat cum nostra satisfactione ad eundem effectum, vel utrumque imperfecto modo concurrat, vel alterum redundat. Respondetur, negado consequentiam, concurrunt enim ut cause diversorum generum, meritum enim Christi per se sufficiens est, tamen in hoc maxime relucet eius sufficientia & perfectio, quod & suum effectum habet, & non excludit nostra opera, merita, & satisfactiones, sed illis potius vim & efficaciam tribuit, unde possunt dici concurrere, ut cause diversorum generum, vniuersalis & proxima, quæ in suo ordine perfecte existunt. Errant igitur nostri temporis hæretici, qui meritum Christi dicunt nostrum excludere, & si nostrum asseratur, obscurari Christi meritum: potius enim meritum Christi infert nostrum, tanquam causa effectum, & nostrum, ut Concil. Trident. dixit, manifestat, & illustrat gloriam meritum Christi.

Vltimo tandem querat aliquis, an remissio penæ, quæ fit in purgatorio, sit etiam effectus meritum Christi. De hac re dictum est supra disp. 4. sect. 11. Nunc breuiter responderetur, quando penam remittitur per indulgentias vel satisfactiones viuentium, sine dubio est effectus meritum Christi, iuxta dicta in conclusione vltima, est enim eadem ratio illa, vero quæ potius est solutio, quam remissio penæ, quia licet per condignam satisfactionem, non est cur sit effectus meritum Christi, quia ibi homo soluit Deo quantum penæ debet. Addit tamen Vega lib. 15. in Trident. cap. 10. etiā illis animabus prodele meritum Christi, ut cum illis remissus agatur, & contra condignum puniantur. Sed non est intelligendum præter illam penam, quæ interdum remittitur in purgatorio per suffragia Ecclesiæ, interdum etiam remitti aliquā penam propter merita Christi immediate applicata ex voluntate Dei absque alio medio. Hoc enim neque fundamentum habet, nec verisimile mihi videtur: cur enim Deus postea remitteret illam penam: quam non remittit, quando abstulit culpam, cum supponatur, nullum aliud medium esse applicatum homini ad remissionem talis penæ? Solum ergo intelligi potest in ipsa remissione culpæ, quando reatus penæ æternæ mutatur in temporalem, propter merita Christi fieri, & mutatio fiat in minorem penam, quam fieret cæteris paribus, si non esset fundata in meritis Christi. Et hic sensus habet illam probabilitatem, quam dixi explicando conclusionem tertiam, & hoc modo, si fortasse pena purgatorii propter Christum, mitior est, non est propter remissionem, quæ ibi fiat, sed propter illam, quæ in hac vita facta supponitur. Et propter similem rationem non video quid difficultatis habeat, vel quid sit, quod in eodem loco capit. 11. Vega contendit, postquam anima est perfecte purgata, indigere noua applicatione meritum Christi, ut in beatitudinem introducat: si enim contendat, ipsam collationem gloriæ esse effectum meritum Christi, illud quidem est verum, & a nobis iam probatum: si vero contendat, nouam aliam applicationem meritum esse necessariam, superuacuum est, & sine fundamento assertum: illa enim applicatio tunc proprie facta est, quando homini datum est perfectum ius ad gloriam incipit.

De pena

purgatorii

remissio.

De

pena

purgatorii

remissio.

De

pena

purgatorii

remissio.

De

pena

purgatorii

remissio.

De

pena

purgatorii

remissio.

De

pena

purgatorii

remissio.

De

pena

purgatorii

remissio.

De

pena

purgatorii

remissio.

De

pena

purgatorii

remissio.

incipit autem habere effectum, quando beatitudo ipsa confertur.

SECTIO IV.

Utrum Christus Dominus meruerit hominum electionem, & prædestinationem.

IN superioribus dictum est de effectibus prædestinationis, & gratiæ creatæ beneficiisque, quæ propter Christum Deus nobis confert, nunc dicendum est de prædestinatione ipsa, & electione, quam aliqui (nec immerito) *gratiam increatam* vocant, eo quod non solum consistat in beneficio aliquo creato nobis collato, sed in ipsius actibus increatis intellectus diuini & voluntatis, prout ad electos & prædestinatos libere terminantur.

Hinc modernus quidam Theologus hanc questionem attingens, non solum falsum, sed & improbabile, minimèque tutum aut securum existimat esse, dicere hanc gratiam diuinæ electionis aut prædestinationis, in hac proprietate sumptam, posse cadere sub merito, quia alias dari posset causa actus diuinæ voluntatis ex parte eius, quod est impossibile, cū actus ille increatus sit, vt recte notauit D. Thom. 1. p. q. 19. art. 5. & q. 24. artic. 4. qui hac ratione docet, ex parte diuini actus prædestinationem Christi non esse causam nostræ prædestinationis, tum quia eodem actu prædestinamur nos, quo fuit Christus prædestinatus, tum etiam, quia actus diuini non potest dari causa.

Veruntamen, quod ad questionem de possibili spectat, nemini dubium esse potest, quin diuina beneuolentia & voluntas libera, quoad liberam determinationem ad aliquod obiectum creatum possit cadere sub merito; & hoc supponunt omnes auctores, qui admittunt causam aliquam vel rationem electionis diuinæ in prædestinatione; & qui hanc negant de facto, nunquam in eo fundant suam sententiam, quod sit impossibile meritum electionis, sed aliis rationibus vtuntur. Præterea omnes Theologi docent, & videtur per se notum, posse dari ex parte obiecti creati rationem aliquam per se motiuam alicuius decreti liberi diuinæ voluntatis. Idque expresse docet D. Thom. 1. cont. Gent. cap. 36. & 87. vbi idem sentit, & declarat Ferrar. tenetq; idem Greg. in 1. distinct. 40. art. 2. Durand. distinct. 41. q. 2. Gab. quæst. vnie. in init. Gaspar. Casal. lib. 1. de quadripart. iust. cap. 4. & moderni scriptores in 1. p. D. Thom. quæst. 19. artic. 5. & quæst. 23. artic. 5. Et ratio est, quia, licet decretum liberum diuinæ voluntatis nihil addat reale ipsi actui necessario eiusdem diuinæ voluntatis, iuxta veriorum sententiam, nihilominus per illud vere Deus vult libere tale obiectum creatum; & vt id velit, licet prima ratio sit bonitas eius, ex parte tamen obiecti potest interdum considerare priorem aliquam rationem, ob quam id velit: hoc enim imperfectionem nullam inuoluit, nec dependentiam aut causalitatem veram alicuius rei, quæ in Deo sit; & alioqui est necessarium, vt aliqua conditio vel actio creaturæ possit esse ratio vera alterius effectus diuini, non solum per modum finis, cuius gratia aliquid fit, sed etiam per modum meriti, aut alterius principij ex se postulantis talem effectum. Quod in effectibus diuinæ providentiæ frequenter inueniri certissimum est: sic enim Deus dicitur quandam rationem iustitiæ seruare in conaturalibus rerum proprietatibus conferendis, ac distribuendis: sol etenim, quem in tali natura Deus condere decreuit, quasi iure suo postulat à Deo lucem, ignis calorem, calor concursum ad calefaciendum, lux ad illuminandum, &c. In rebus item & actionibus moralibus id clarius conspicitur: peccatum enim ab homine commissum, exigit à Deo, postulatque vindictam; bonum autem opus postulat præmium, Dices, his rationibus solum ostendi,

inter ipsas res creatas vnā esse radicem, aut rationem alterius. Respondeo, non hoc solum probari, sed etiam respectu voluntatis diuinæ habere quandam rationem motiui inclinantis, allicientis illam ad volendum hoc vel illud. Quod patet primo ex modo loquendi Scripturæ, Ioan. enim 10. ait Christus, *Propter me diligit Pater, quia ego pono animam meam*, Chrysost. Euthym. & alij expositores aduertunt, licet, in Christo sint plures alie rationes, propter quas à Patre diligitur, propter hanc tamen rationem maxime diligi, quod sponte sua mortem appetit, vt Patri obediret. Huc etiam spectant illa Christi verba, *Qui diligit me, diligitur a Patre nemo, & illa, Si quis diligit me, sermonem meum seruabit, & Pater meus diligit eum, & ad eum veniemus, &c.* hæc enim & similia non solum concomitantiam significant, sed etiam rationem diuinæ dilectionis erga nos.

Secundo idem declaratur, quia Deus interdum confert creaturæ suam dilectionem ac beneuolentiam ex solo suo beneplacito ac liberalitate; & tunc non datur ratio dilectionis ex parte creaturæ: interdum vero confert Deus hanc dilectionem aut beneuolentiam per modum cuiusdam iustæ distributionis, vt in naturalibus aliter vult ornare cœlos, quam terram, quia vult seruare vniuersæ naturæ id, quod ei est aliquo modo debitum; & in moralibus, pro ratione melioris dispositionis, vel maioris meriti, maiorem gratiam confert, atque adeo magis amat amicitiam amore. igitur aliqua voluntas vel amor Dei habet rationem aliquam ex parte creaturæ, ob quam ipsa diuina dilectio tali modo ad talē creaturam terminatur. Probat hęc vltima consequentia, quia voluntas iusta eo modo, quo iustitiæ rationem habet, respicit ius alterius, & rationem ac motiuum, in quo fundatur, nec potest in alio distinguī voluntas mere liberalis à voluntate iusta.

Tertio idem probatur ex effectibus diuinæ voluntatis, & principio eorum: nam homo meretur à Deo maiorem gratiam, vel alia similia dona: ergo meretur, vt Deus velit conferre ei talem gratiam. Patet consequentia, quia Deus non confert hoc donum nisi volens, & eo modo, quo vult, confert: ergo non potest quis mereri effectum ipsum, nisi mereatur, vt Deus velit illum donare, seu efficere eam, si meretur effectum, merebitur etiam illius effectio: nem: ergo & actum ad talem effectioem terminatum, seu quod actus voluntatis ad talem effectioem terminetur. Sicut inter homines, si ergo mereor, vt Rex conferat tale beneficium, certe mereor, vt velit conferre: neque intelligi potest, vt aliquis mereatur aliquod præmium, quin mereatur quidquid ad illud necessarium est, quando id non præsupponitur, vt superius etiam attigi disput. 4. sect. 4. Et in merito poenæ id clarius perspicitur, quādo enim quis per peccata sua meretur æternam poenam, non solum meretur poenam ipsam, sed etiam vt Deus velit illam conferre, quia Deus ex se neminem vult perire, sed solum ob hominis demeritum, iuxta illud, *Deus non vult mortem peccatoris*, seu *Deus mortem non facit*. Vnde Damasc. lib. 2. cap. 29. & 30. recte distinguit, quædam Deum velle ex se solo, quædam vero ex nobis, seu nostris actibus & meritis inclinatum. Non est ergo dubium, quin possit dari meritum diuinæ voluntatis, vt libere terminatæ ad creaturam: nam meritum non est causa propria ac physica, sed tantum ratio motiua, quæ cognita à Deo, illum mouet metaphorice, seu inclinatur ad hoc vel illud volendum. Neque D. Thom. in hoc sensu negat, dari causam diuinæ electionis ex parte actus diuini, sed loquitur in primis de causa propria & in rigore sumpta, quo sensu impossibile est dari causam diuinæ voluntatis, aut actus eius, qui secundū se omnino increatus est, & improductus: vt vero libere terminatur ad obiectum creatū, nihil reale

additur

In moralibus
bus etiam
& ab autem
ritate.

Prima sententia.
Medina hic
q. 19. dub.
q. 1.

Præter de
prædicta
sententia
inducitur.

Obiectum
causa allicientis
decreti liberi
voluntatis diuinæ
esse
postulat creaturam.

In naturalibus patet.